

РЕЦЕНЗІЯ

професора кафедри соціальної роботи та реабілітації Національного університету біоресурсів і природокористування України, доктора педагогічних наук, професора **ДЕМЧЕНКО Ірини Іванівни** на дисертацію **ЧЖАН Бо** на тему: **«Підготовка майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах Китайської Народної Республіки»**, подану на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Актуальність та доцільність дисертації. В умовах глобальної технологічної революції та переходу автомобільної індустрії до стандартів Індустрії 4.0, транспортна галузь зазнає безпрецедентної трансформації. Конвергенція механіки, електроніки, штучного інтелекту та масова електрифікація автопарку вимагають кардинального перегляду підходів до діагностики, огляду та технічного обслуговування транспортних засобів. У цьому контексті формування висококваліфікованого людського капіталу стає не просто потребою ринку, а стратегічним імперативом національної економічної безпеки та конкурентоспроможності держави.

Особливу наукову та практичну цінність у цьому вимірі набуває дослідження досвіду Китайської Народної Республіки, яка сьогодні є беззаперечним глобальним лідером не лише у виробництві та інноваціях автомобільного транспорту, але й у створенні гнучкої, інтегрованої системи фахової підготовки кадрів. Дисертація Чжан Бо актуалізує проблему модернізації системи вищої професійної (фахової передвищої) освіти, демонструючи, як саме заклади цього рівня здатні забезпечити синергію між фундаментальною наукою та запитамі реального сектору економіки.

Для України, яка на етапі повоєнної відбудови та євроінтеграції гостро потребує оновлення матеріально-технічної бази та інноваційних освітніх моделей, адаптація прогресивного китайського досвіду має критичне значення. Таким чином, тема дослідження відповідає нагальним державним викликам, а її результати створюють науково-методичне підґрунтя для імплементації ефективних практик КНР у вітчизняну систему підготовки фахівців з автомобільного сервісу.

Сутність обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечується застосуванням цілісної, внутрішньо узгодженої методологічної системи, адекватної меті й завданням дослідження, специфіці його об'єкта та предмета.

У роботі логічно поєднано компаративний, компетентнісний, системний, діяльнісний та міжкультурний підходи, що дало змогу всебічно розкрити організаційні й дидактичні особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного

обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах Китайської Народної Республіки та визначити шляхи імплементації її прогресивних елементів в освітню практику України.

Використаний у дисертації комплекс методів дослідження є достатнім, методично виваженим і таким, що відповідає логіці наукового пошуку. Теоретичні методи, компаративний аналіз та контент-аналіз дали змогу опрацювати нормативно-правову базу КНР і України, уточнити понятійно-категоріальний апарат та виявити спільні й відмінні риси підготовки автосервісних фахівців. Методи узагальнення, опитування та моделювання забезпечили вивчення реального стану підготовки здобувачів освіти, уможливили отримання достовірних і верифікованих результатів, а також розроблення моделі впровадження прогресивного досвіду в українські реалії.

Джерельна база дисертації характеризується репрезентативністю та охоплює широкий спектр літератури: від нормативних документів Китайської Народної Республіки та України до наукових публікацій вітчизняних і зарубіжних авторів. Аналіз літератури здійснено системно, з урахуванням міжкультурного та компаративного характеру проблеми, що свідчить про ґрунтовне опрацювання джерел, належний рівень теоретичної підготовки здобувача й аргументованість його наукової позиції.

Достовірність основних положень дисертації підтверджується методологічною обґрунтованістю вихідних концептів, цілісністю експериментального та компаративного задуму, застосуванням адекватних діагностичних інструментів. Апробація результатів дослідження у фахових виданнях та виступах на науково-практичних конференціях підкреслює готовність автора до наукової дискусії, сприяє поширенню відомостей у міжнародному науковому середовищі та підтверджує надійність сформульованих висновків.

Структура, логіка та послідовність викладу дисертації. Структура дисертації є науково обґрунтованою, логічно вибудованою і такою, що відповідає заявленій меті, встановленню організаційних і дидактичних особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР та визначенню шляхів імплементації прогресивних елементів означеної підготовки в освітню практику України. Дисертація складається з анотацій, вступу, трьох розділів з висновками до кожного, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків, які наочно ілюструють емпіричну базу дослідження. Така побудова забезпечує цілісність наукового пошуку та послідовний перехід від компаративного аналізу до практичних рекомендацій.

Анотації українською та англійською мовами інформативно й повно відображають сутність роботи, її концептуальні засади, наукову новизну та практичне значення. Вони дають змогу сформувати цілісне уявлення про логіку дослідження, авторський задум і сприяють ефективному поширенню результатів у міжнародному науковому середовищі.

Загалом науковий апарат дослідження повністю відповідає стандартам дисертацій і ефективно слугує вирішенню поставлених завдань.

У **вступі** обґрунтовано вибір теми, визначено зв'язок з науковими програмами, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет і методи, а також розкрито новизну та практичне значення результатів, представлено відомості про апробацію та публікації.

Перший розділ присвячено теоретичним засадам досліджуваної проблеми. Автор послідовно аналізує нормативно-правові та наукові джерела, виокремлює суперечності, що потребують вирішення, та визначає місце й завдання підготовки фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у системі професійної освіти Китайської Народної Республіки.

Заслуговує на увагу ретельне опрацювання автором законодавчого підґрунтя означеної підготовки: аналіз державних стандартів, галузевих програм та концептуальних документів у сфері професійної освіти КНР дає змогу з'ясувати інституційні рамки, у межах яких функціонують вищі професійні коледжі. Водночас дослідник не обмежується нормативним виміром, а звертається до наукових праць китайських та зарубіжних учених, що уможливорює зіставлення теоретичних підходів до організації фахової підготовки та виявлення їх спільних і відмінних ознак.

Відтак перший розділ формує концептуальну основу для подальшого обґрунтування організаційно-змістових засад фахової підготовки у вищих професійних коледжах КНР, окреслюючи тенденції та перспективи розвитку означеної підготовки в умовах технологічної модернізації автомобільної галузі.

Другий розділ зосереджений на дослідженні організаційно-змістових засад підготовки фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах Китайської Народної Республіки. Зокрема визначено напрями вдосконалення професійної підготовки фахівців для автомобільної галузі, охарактеризовано зміст означеної підготовки та особливості організації освітнього процесу.

На особливу увагу заслуговує авторський підхід до аналізу змісту освітніх програм. Здобувач розглядає їх крізь призму відповідності актуальним вимогам ринку праці та технологічним стандартам галузі, що надає аналізу практично орієнтованого характеру. Охарактеризовані особливості організації освітнього процесу, зокрема, поєднання теоретичної підготовки з виробничою практикою, взаємодія коледжів з підприємствами автомобільної сфери, застосування симуляційних і цифрових технологій навчання демонструють системність і цілісність підготовки фахівців досліджуваної спеціальності.

Представлені результати другого розділу висвітлюють специфіку фахової підготовки у вищих професійних коледжах КНР та засвідчують її відповідність сучасним вимогам галузі та потенціал для адаптації в інших освітніх системах.

Третій розділ присвячено обґрунтуванню перспектив використання прогресивного досвіду Китайської Народної Республіки у підготовці фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів в освітній практиці України. У цьому розділі подано узагальнену характеристику сучасного стану підготовки фахових молодших бакалаврів з автомобільного транспорту в Україні, що дало змогу авторові об'єктивно оцінити наявні здобутки, нормативно-правове підґрунтя та виявити проблемні поля вітчизняної фахової передвищої освіти. На цій основі представлено розгорнутий і глибокий порівняльний аналіз систем підготовки автосервісних фахівців двох держав.

Компетентно застосований компаративний підхід, реалізований у розділі, дозволив авторові не лише виявити спільні стратегічні орієнтири (зокрема, чітку спрямованість на практичну підготовку, дуальність навчання та тісну інтеграцію з виробничим середовищем), але й чітко диференціювати суттєві відмінності в організаційних моделях, змісті освітніх програм, підходах до оцінювання та матеріально-технічному й методичному забезпеченні освітнього процесу. Особливу цінність становить те, що на підставі проведеного зіставлення Чжан Бо визначає не абстрактні рекомендації, а конкретні, науково обґрунтовані шляхи адаптивної імплементації передового китайського досвіду (зокрема, у сферах цифровізації навчання, підготовки до роботи з новітніми транспортними засобами, а також розвитку партнерства з автовиробниками) в українські реалії. Це надає третьому розділу виразного прикладного характеру та високої практичної значущості для закладів фахової передвищої освіти.

З огляду на викладене, означений розділ виступає логічним і завершальним акордом дисертаційного пошуку. Він органічно пов'язує теоретико-методологічні та історико-педагогічні напрацювання попередніх розділів із практично-прикладним виміром роботи. Запропоновані автором рішення окреслюють чіткі перспективи подальшого розвитку, модернізації та інтернаціоналізації галузевої освіти в Україні, спрямовуючи її на задоволення актуальних потреб ринку праці та підвищення якості фахової підготовки майбутніх автосервісних кадрів.

Висновки до розділів та загальні висновки логічно узагальнюють результати, узгоджуючись із поставленими завданнями. Додатки доповнюють текст дисертації, забезпечуючи прозорість дослідження. Аналіз роботи дає підстави стверджувати, що завдання вирішено, а мета досягнута. Порушень академічної доброчесності не виявлено. Публікації автора відповідають вимогам щодо оприлюднення результатів.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Позитивно оцінюючи наукове та практичне значення, вважаю за доцільне висловити рекомендаційні зауваження дискусійного характеру:

1. У висновках дисертації запропоновано авторське визначення поняття «професійна підготовка фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах КНР», яке достатньо чітко характеризує сутність означеного процесу. Водночас дослідження лише виграло б, якби означене поняття було ґрунтовніше розкрито на основі порівняння з аналогічною підготовкою в Україні, що посилювало б концептуальну складову роботи.

2. У підрозділі 1.1 автор, на підставі аналізу теорії і практики підготовки фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у системі професійної освіти КНР та України, виокремлює низку суперечностей, що склали підґрунтя для вирішення досліджуваної проблеми. Вважаємо, що у третьому розділі доцільно було чіткіше представити опис процесів, спрямованих на вирішення означених суперечностей, що забезпечило б внутрішню логічну узгодженість між теоретичними засадами та практичною частиною дослідження.

3. На наш погляд, у дисертації варто було б ширше висвітлити аналіз процесів запровадження та використання Китайською Народною Республікою зарубіжного освітнього досвіду, зокрема у підготовці фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів. Відтак порівняльна складова дослідження набула б більшої глибини та доказовості.

4. У підрозділі 3.2 представлено порівняльний аналіз підготовки фахівців з автомобільного транспорту в КНР та Україні. Вважаємо, що розширення опису процесів реалізації методик навчання та освітніх технологій у фаховій підготовці фахівців обох країн продемонструвало би більш детальне зіставлення конкретних методичних підходів і суттєво збагатило б компаративний розділ роботи.

5. Зважаючи на значний обсяг і змістову насиченість дисертації, вважаємо, що окремі її матеріали доцільно було б перенести до додатків. Означене рішення сприяло б більшій структурній стрункості основного тексту та полегшило б сприйняття ключових результатів дослідження.

Висловлені зауваження мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку. Вони відображають інтерес до проблеми та свідчать про творчий потенціал дослідження.

Загальний висновок. Зважаючи на актуальність, наукову новизну, обґрунтованість результатів та їх практичну цінність, дисертація на тему: «Підготовка майбутніх фахівців з технології огляду та технічного обслуговування автомобілів у вищих професійних коледжах Китайської Народної Республіки» відповідає спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» та вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), Порядку присудження

ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (зі змінами), а її автор Чжан Бо заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Рецензент професор кафедри соціальної роботи та реабілітації Національного університету біоресурсів і природокористування України, доктор педагогічних наук, професор Ірина ДЕМЧЕНКО